

[Lasse Budtz]

må altså ikke holde op, heller ikke i det lille land Danmark, hvor vi må kunne enes om at trække i den rigtige retning.

Et forbud mod kemiske våben bør komme snarest, men netop nu ser det ikke lyst ud. Derimod burde der være oplagte muligheder for nedrustning på de områder, der dækker kortdistance- og slagmarksatomvåben og de konventionelle våben. Mulighederne er der – bl.a. fordi man i Østblokken er kommet til forståelse for den store betydning af kontrol og verifikation af nedrustningsaftaler – en forståelse, som altid har eksisteret i Vesten.

Gensidigheden er også blevet mere indlysende, og derfor har man i Østblokken accepteret princippet om asymmetriske nedskæringer, der jo går ud på, at den, der har mest, nedskærer mest. Det så vi også ved indgåelsen af INF-aftalen. Dette princip må kunne overføres også til de små atomvåbens områder og ikke mindst til de konventionelle våbens område.

Vi så helst, at nedskæringer på disse felter forhandlede samtidig og i hvert fald parallelt, for hvad der sker på det ene felt, må påvirke det andet og må være afhængigt af det andet. I virkeligheden burde de små atomvåben for øvrigt næsten være forhandlet sammen med de konventionelle våben som det første overhovedet, også for INF-våbnene, for måske repræsenterer de den største fare – også den største fare for fejtagelser.

Det var som bekendt i 1983, at NATO vedtog den såkaldte Montebellobeslutning, som gik ud på, at man dels ville nedskære de europæiske taktiske atomvåben med 1.400, hvorved man vitterlig nåede ned på et meget lavt tal, da man tidligere havde fjernet 1.000 andre, dels ville modernisere resten. Nu er spørgsmålet: Skal man det?

Nogen er helt overbevist om, at det skal man – fordi mellemdistance-raketterne nedpilles – mens andre mener, man endda skal udvide det eksisterende antal og gøre dem større og mere effektive, og her kommer Lance-raketterne ind i billedet. Det er de højreorienterede grupper og partier, der mener, at man således bør opruste både konventionelt og atomart og endelig, at man bør opruste for at dække det, man mener man har mistet ved INF-aftalen.

Det mener vi ikke i Socialdemokratiet. Vi mener ikke, man skal lave en sådan kompenserende oprustning, som det kaldes, hverken ato-

mart eller konventionelt. Og det er der faktisk ikke noget nyt i; det fremgår f.eks. ganske klart af den dagsorden, vi foreslog og fik vedtaget den 14. november 1985, og som initiativtageren til denne dags debat meget naturligt har henvist til i deres forespørgsels formulering. Dengang pålagde flertallet regeringen at støtte alle bestræbelser for at undgå enhver udstationering eller opstilling af nye eller moderniserede atomvåben i såvel Øst- som Vesteuropa, herunder kortdistancevåben, atomartillerigranater, flybaserede atomvåben og neutronvåben. Folketinget pålagde endvidere regeringen at sikre, at der ikke i NATO gives dansk tilslutning til en sådan modernisering eller udstationering uden Folketingets godkendelse. Jeg er glad for at kunne sige, at denne dagsorden jo er lysende klar, og den passer faktisk fuldstændigt til dagens situation, hvilket er meget godt klaret, da den blev vedtaget for 3 år siden.

Socialdemokratiet har ikke ændret opfattelse. Faktisk er vi blevet styrket i troen på, at disse farlige våben må fjernes helt. Jeg havde forleden lejlighed til at diskutere spørgsmålet med NATO's øverstkommanderende, general Galvin, og jeg spurgte ham, hvordan han opfattede Montebellobeslutningen. Generalen svarede, at der efter hans opfattelse var taget en beslutning i enighed – en konsensus mellem alle NATO-regeringerne om at gennemføre en modernisering. Men samtidig er der andre NATO-kilder, som opfatter Montebellobeslutningen på i hvert fald en lidt anden måde. De siger, at der er taget en beslutning, all right, men at man ikke har bestemt, hvornår og hvordan den skal føres ud i livet.

Vi mener, at regeringen må arbejde for, at de taktiske våben helt fjernes, og det er vi ikke ene om. Et møde i denne weekend har understreget, at alle socialdemokratiske partier i Europa med undtagelse af det franske har samme opfattelse, og det har jo også den konservative vesttyske regering.

Vi mener på denne baggrund at kunne konstatere, at der ikke er enighed i NATO, og at der derfor er mulighed for at få beslutningen skudt helt ud i det uvisse, så man i mellemtiden i stedet for at gennemføre en kompenserende oprustning kan få undersøgt alle muligheder for nedrustning helt til bunds.

Jeg må minde om, at den fremtrædende amerikanske senator Sam Nunn, der er formand for